

Pionieren als een leider

Het is eenzaam aan de top, is een vaak gehoorde uitdrukking. Maar misschien is het niet erg om eenzaam te zijn als je als leider bewust aan het pionieren bent. Carla de Ruiter schreef er een boek over. Wij vroegen om een toelichting en vooral: komt het goed met de wereld?

Door
BRIAN DE MELLO

Al vroeg in haar leven ontdekte Carla de Ruiter wat pionieren betekent. Ze verloor als meisje van twaalf jaar haar moeder en werd op school bij gymnastiek stevast als laatste gekozen. Totdat er een bijna magisch moment van verandering kwam en ze haar leven omgooide. Het meisje met het rode haar ontwikkelde zich tot een vrouw met visie en daadkracht. Zij werkte ruim 25 jaar als leidinggevende in uiteenlopende organisaties en kwam terecht in de media. Jarelang was zij de drijvende kracht achter *Pioniers Magazine*. Als hoofdredacteur interviewde zij voor diverse mediaplatforms bekende en onbekende koplopers.

Het lijkt een logische stap: onlangs verscheen haar boek *Pionierend Leiderschap - Een bevrijdend perspectief voor een wereld in transitie*. Het boek bestaat feitelijk uit twee delen. In het eerste deel maakt de lezer kennis met alle kenmerken van pionierend leiderschap en de reis die je als pionier maakt. Het is doorspekt met checkvragen om je eigen weg als pionier te kunnen doorgronden en er staat zelfs een 'pionierstest' in die je ook online kunt maken. In het tweede deel gaat de aandacht naar het leiderschap dat nodig is in de wereld van nu en in organisaties, waar steeds vaker de vraag rijst 'zijn we wel goed bezig?'.

We spraken De Ruiter over haar drijfveren en ambities met betrekking tot haar boek.

**'ZELF-
INITIATIEF
EN ZELF-
LEIDERSCHAP
WORDEN
STEEDS
BELANGRIJKER
OM VERDEELD-
HEID OM
TE ZETTEN
NAAR MEER
SAMENHANG,
VERBINDING
EN KRACHT.'**

Met *Pionierend Leiderschap* geef je aan dat er behoefte is aan een nieuwe manier van richting geven binnen onze maatschappij. Waar is het misgegaan?

'De wereld van vandaag staat bol van crises en onderlinge verdeeldheid. Mensen staan soms lijnrecht tegenover elkaar. Dat komt ergens vandaan, niet alleen vanuit onvrede en frustratie. Sinds de industriële revolutie werd er steeds meer geproduceerd en ontstond er een economie gebaseerd op winst en succes. Terwijl we nu merken dat deze schoen ons niet meer past en begint te wringen. Ons schoolsysteem is er nog op gericht om kinderen op te leiden tot gehoorzame kinderen. Zij moeten doen wat er gezegd wordt en goede prestaties worden hoog gewaardeerd. In veel organisaties is er nog sprake van een ouderwets powermodel waarbij hiërarchische macht ingebed is. En intussen snakken steeds meer mensen naar ruimte en vrijheid om zelf hun toekomst vorm te geven. Dus waar ging het mis? In het niet meegroeien met de ontwikkelingen van deze tijd. Een oud systeem dat groei, winst en prestatie hoog in het vaandel heeft staan heeft bijvoorbeeld geen oog voor mensen die betekenisgeving of persoonlijke groei belangrijk vinden. Het drijft mensen uit elkaar en legt de nadruk op verschillen in plaats van op overeenkomsten. Daarbij zijn mensen ook steeds afhankelijker geworden van die oude systemen en denkbeelden.

1

Zelfinitiatief en zelfleiderschap worden steeds belangrijker om die verdeeldheid om te zetten naar meer samenhang, verbinding en kracht.’

Pionieren is een kernwoord in je boek, maar is het ook een terugkerend thema in je leven?

‘Jazeker! Pionieren zit me in het bloed. Telkens het wiel uitvinden, nieuwe projecten starten, van de gebaande paden afwijken, oplossingen zoeken die niet alledaags zijn. Van jongs af aan leerde ik voor mezelf op te komen, mijn eigen leven in te vullen. Ik stond er alleen voor toen mijn moeder op jonge leeftijd overleed. Ik was heel dol op haar en hoewel mijn vader nog leefde, begrepen we elkaar toen minder en voelde het voor mij alsof alles uit mijn leven

wegviel. Uiteindelijk heeft de dood van mijn moeder eraan bijgedragen dat pionieren mijn kracht werd. Of het nu het opzetten van bedrijven is of het uitvinden van iets nieuws of een passende oplossing voor iets, het is allemaal pionieren. Ik kies nooit de makkelijkste weg in mijn leven. Soms is dat irritant en kan ik daar wel moe van worden. Maar het is een gedrevenheid om iets te betekenen voor anderen en iets dat groter is dan mezelf. Voor mij is de ultieme vraag in mijn leven: kan ik mezelf zo uitdagen dat ik altijd op het randje ben van waar mijn ontwikkeling is? Dat betekent dat ik uit de comfortzone moet en dat daar weerstand bij komt kijken. Want soms is het ook heerlijk om niet zichtbaar te hoeven zijn, maar ik heb gemerkt dat dat mij uiteindelijk niets brengt en ook mijn omgeving niet.’

Je boek heeft als ondertitel: ‘Een bevrijdend perspectief voor een wereld in transitie’. Waar moeten we vooral van bevrijd worden?

‘Van opspelende ego’s. Met ego’s wijs ik naar alles wat ontwikkeling tegenhoudt. Slachtofferschap is daar bijvoorbeeld een uiting van of de neiging om alles veel te persoonlijk te maken, alles op onszelf te betrekken. Jan Rotmans, hoogleraar transitiekunde en duurzaamheid, heeft het erover dat we niet in een tijdperk van verandering leven maar dat we veranderen van tijdperk. Daar zit een grote waarheid in én een grote uitdaging. De uitdaging zit erin dat we zien dat we niet voor onszelf op deze aarde zijn, maar dat we deel uitmaken van een groter systeem, een natuurkracht, een groot ontwikkelingsproces. We zijn dat contact met die kracht en intelligentie kwijtgeraakt maar als je het eenmaal weer ziet en ervaart, verandert je leven compleet. Dat is ook wat er met mij gebeurde.

Ik heb in mijn leven verschillende verlichtings-ervaringen gehad waarbij ik in één klap begreep wat mijn plek in de wereld is. Het bevrijdde mij van veel overbodige ballast. Het is bijvoorbeeld maar een idee dat persoonlijke ontwikkeling altijd doorgaat en er nooit een einde aan komt. Maar als je durft te zien dat we te pas en te onpas bijna alles op onszelf betrekken, begrijp je ook dat je dat afhoudt van het contact met anderen. Onze diepste natuur is juist om die balans te herstellen als het uit evenwicht is en om in verbinding met anderen te zijn. Ik noem de staat waarin we leven ‘coconisme’. Jij zit in een cocon en ik zit in een cocon en we communiceren met elkaar. We vertellen elkaar verhalen over wat we meemaken, maar het echte contact ontstaat pas als je een gemeenschappelijke richting hebt en daar samen je

focus op legt. Dan verdiepen ook je gesprekken en komt er een andere kracht vrij. Wil je de wereld veranderen dan is het dus noodzakelijk dat je jezelf bevrijdt uit die cocon. Pioniers zijn geneigd om alles zelf uit te vinden en alleen te werken. De nieuwe pionier weet dat pionieren niet langer iets is wat je in je een-tje doet maar samen met andere pioniers.’

Creatieve kracht krijgt veel aandacht in je boek. Je stelt zelfs dat we als menselijke wezens creativiteit als doel hebben. Vanwaar die overtuiging?

‘Creativiteit zie ik als een onderliggende oerkracht die je ervaart als een dringende wens om te creëren. Dat kun je zien als een creatieve dadendrang in jezelf. Dus niet de creativiteit om iets te tekenen, te schilderen of te knutselen, maar een drive die van binnenuit komt om iets neer te zetten en die groter is dan jijzelf. Je kunt zo bezig zijn met iets dat uren verstrijken als minuten. Je verliest jezelf erin. En dat kan zijn met iets dat jij in de wereld wilt zetten. Je kunt creativiteit zelfs ervaren als een erotische sensatie. In onze post-moderne wereld denken we dat geluk het hoogste goed is en dat dat het ultieme doel is, maar dat is gezien vanuit het beeld van het individualisme en comfort. Het geeft uiteindelijk geen voldoening. Geluk vervaagt of er gebeurt wel weer iets waardoor je je ongelukkig voelt. Er zijn onderzoeken gedaan waaruit bleek dat betekenisgeving veel meer voldoening geeft dan het streven naar geluk. De onderliggende drijfveer van betekenisgeving is die creativiteit waar ik het over heb. Geluk is dan slechts een bijproduct daarvan. Doordat je streeft naar een ideaal dat je hebt om iets te veranderen in jouw omgeving, maak je gebruik van de creatieve kracht en wil je iets betekenen voor anderen. Pioniers kennen deze kracht als geen ander. Veel van de pioniers die ik interviewde gaven daar woorden aan. Er zit een rode draad in en die ik beschrijf in mijn boek.’

Je stelt dat er het nodige mis is in de wereld. Hoe groot is de schade?

‘Als ik deze vraag beantwoord vanuit het kleine perspectief van mijzelf lijkt de schade groot en onoplosbaar. Als ik je antwoord geef vanuit een groot, werelds, of beter gezegd, kosmisch proces kun je alleen maar tot de conclusie komen dat de chaos, de ongeregelde heden, de onvrede, de schade aan het milieu of het onrecht dat plaatsvindt en we elkaar aandoen, een einddatum heeft. Het zijn uitingen van disbalans, maar de natuur als groot levend proces kent geen chaos. Chaos is in natuurlijke be-grippen een creatieve staat die opgevolgd wordt

‘HET ECHTE
CONTACT
ONTSTAAT
PAS ALS JE
EEN GEMEEN-
SCHAPPELIJKE
RICHTING
HEBT EN DAAR
SAMEN JE
FOCUS OP
LEGT.’

door een nieuwe ordening. Het vindt nieuwe wegen en nieuwe oplossingen. En wij als mensen zijn ook onderdeel daarvan, hoewel we onszelf daar lange tijd buiten geplaatst hebben. We gaan van een ego-gericht systeem naar het herstel van het ecosys-teem. En ja, daarbij hebben we pionierende leiders nodig die de schade herkennen die aangebracht is aan mensen en aan de planeet en die een handje helpen. Het zijn in mijn ogen ook deze pioniers die een nieuw beeld van de toekomst kunnen schetsen, zodat het op ieders netvlies komt te staan en navolgbaar wordt voor iedereen.’

Optimisten zijn gek op een happy end. Komt het goed met ons? Kunnen we de bergen verzetten die verzet moeten worden?

‘Ja, daar ben ik van overtuigd. De collectieve intel-ligentie die we kunnen aanspreken en ontdekken is daarbij essentieel. *Pionierend Leiderschap* is een hoopvol perspectief op de onbegrensde mogelijk-heden voor een nieuwe gezamenlijke toekomst. Met mijn boek wil ik een bijdrage leveren aan een betere wereld voor iedereen en mensen en organisaties in-spireren om hun idealen in de wereld te zetten, hoe groot of klein dat ideaal ook is.’●

Meer informatie: www.pionierendleiderschap.nl

**Pionierend
Leiderschap**
Carla de Ruiter
Uitgeverij:
Heart Media
ISBN:
9789089840332
360 pagina's
€ 27,95

Verkrijgbaar in
de webshop van
The Optimist.

